

NSOB Winter Course

‘Ambtelijk vakmanschap’

17 & 18 januari 2019

Introductie & programma

Ambtelijk vakmanschap. De term roept warme beelden op van in tradities geworteld handwerk, uitgevoerd door authentieke vakmensen. Tegelijkertijd is de Nederlandse maatschappij en daarmee het openbaar bestuur aan voortdurende veranderingen onderhevig. Die veranderingskrachten werken constant in op de rol van de ambtenaar en de eisen die aan zijn werk worden gesteld.

Dienen & beïnvloeden, het dit voorjaar bij de NSOB verschenen boek van Wim Kuijken en Paul 't Hart, neemt het thema grondig onder de loep. Zij stellen de vraag: **“Hoe doe je dat nu: kundig, prudent, responsief, waardevol, resultaatgericht opereren als ambtenaar?”** Het boek geeft daar, aan de hand van concrete praktijken uit de loopbaan van Wim Kuijken, antwoord op. Voorzien van andere perspectieven, in de vorm van reflecties van zijn vroegere collega's en bestuurskundige reflecties van Paul 't Hart, komen verschillende facetten van topambtelijk vakmanschap aan de orde.

Het boek biedt de NSOB inspiratie om weer in te zoomen op dit thema en zo leidinggevend in het openbaar bestuur de kans te geven om te reflecteren op hun eigen vakmanschap en inspiratie op te doen voor het verbreden van hun professionele repertoires.

Centraal staat in deze wintercursus het verdiepen van kennis en reflecteren op ontwikkelingen rondom ambtelijk vakmanschap. We reflecteren op kritische wijze op de veranderingen in het openbaar bestuur en hoe die de rol van de ambtenaar beïnvloeden. Dit doen we vanuit verschillende perspectieven: Dat van de wetenschap, van de (top)ambtenaar, de startende ambtenaar en de minister. Naast wetenschappers, ambtenaren, en een oud-minister, schuiven ook spelers uit het bedrijfsleven en civil society aan om hun ervaringen met je te delen, als netwerkpartij en samenwerkingspartners. Van daaruit maken we de sprong naar de vraag hoe je als overheidsmanager je vakmanschap 'met de tijd mee laat gaan'. Wat vraagt deze tijd van leidinggevende ambtenaren? Zijn er nu hele andere bestuurlijke vaardigheden nodig dan vroeger? Hoe blijf je relevant, en hoe zorg je tegelijkertijd geworteld in de traditie die het woord *vakmanschap* impliceert?

De cursus is opgebouwd rond drie thema's:

Dat van dienen en beïnvloeden (*'managing up'*), leiden en sturen (*'managing down'*) en luisteren en partneren (*'managing out'*). Langs deze lijnen krijgen deelnemers praktische handvatten aangereikt voor de verbreding van de professionele repertoires als dienaar/adviseur van bestuurders, als manager/leider in publieke organisaties, en als partner/regisseur in horizontale verbanden.

Binnen deze spellen laten we ons inspireren door praktijkvoorbeelden van wetenschappers en practitioners, en gaan we ook actief aan de slag met je eigen casuïstiek en werkpraktijk.

Praktische informatie

Voor wie?

Deze korte wintercursus is voor leidinggevendenden in schaal 14-16 (of equivalent) werkzaam in het publieke domein die inspiratie en handreikingen zoeken om hun ambtelijk vakmanschap te toetsen, verder te ontwikkelen, en erop te reflecteren met *peers* uit het openbaar bestuur.

Wat leer je tijdens deze tweedaagse cursus?

- Je krijgt inzicht in de aard en ontwikkeling van ambtelijk vakmanschap in een veranderende politiek-maatschappelijke context
- Je reflecteert op spanningsvelden en toetst jouw eigen ervaringen in het omgaan daarmee aan die van de gastsprekers uit de praktijk en van de andere deelnemers
- Je krijgt praktische handvatten aangereikt voor de verbreding van je professionele repertoires als dienaar/adviseur van bestuurders, als manager/leider in publieke organisaties, en als partner/regisseur in horizontale verbanden

Na afloop hopen we dat je niet alleen geïnspireerd bent om weer aan de slag te gaan, maar juist ook een beter inzicht hebt ontwikkeld in de dilemma's en organisatiekundige uitdagingen rondom ambtelijk vakmanschap.

Duur: 2 dagen: Donderdag 17 en vrijdag 18 januari 2019 bij de NSOB in Den Haag.

Kosten: € 950,- BTW vrij

Dit is inclusief de benodigde literatuur, lunch en borrel.

Opbouw programma

Dagen	Tijd	Thema
Dag 1 – 17 januari 2019	09.00-10.00 uur	Kennismaking met programmateam en mede-deelnemers a.d.h.v. kennismakingsopdracht over het onderwerp van deze cursus.
	10.00-10.45	Interactief college door prof. dr. Paul Frissen <i>Ambtenaren als dienaren van de staat</i>
	10.45-11.30	Interactief college door prof. dr. Paul 't Hart <i>Ambtelijk vakmanschap in verandering</i>
	11.30-12.15	Discussie
	12.15-13.45	Lunch met reflecties op de ambtelijke praktijk door jonge professionals -met Janneke Brilman (Sr. adviseur Ministerie van Defensie en voormalig bestuurslid JongRijk) & Jessica de Wit (Directieadviseur Gemeente Stichtse Vecht)
	13.45-15.30 uur	Ontmoeting met Wim Kuijken <i>Dienen en beïnvloeden: Casus- en dilemmabesprekingen uit het leven van een topambtenaar</i>
	15.45-17.00 uur	Ontmoeting met Marja van Bijsterveldt <i>De blik van de politieke bestuurder: Ervaringen met ambtelijke bediening</i>
Dag 2 – 18 januari 2019	09.30-11.30 uur	Institutioneel leiderschap: bouwen, conserveren, hervormen, vernietigen (begeleid door prof.dr. Paul 't Hart)
	11.30-13.30 uur	Lunch – Externe partijen schuiven aan en delen hun ervaringen met ambtelijke diensten als netwerkpartij en samenwerkingspartners -met Han van Esch, bestuurder Philadelphia Zorg & Heleen Post, plv. directeur Patiëntenfederatie Nederland
	13.30-14.30 uur	Interactief college met prof. dr. Martijn van der Steen
	14.30-16.00 uur	Ambtelijk vakmanschap op het platte vlak: werken in horizontale verbanden – prof. dr. Paul 't Hart
	16.00-17.00 uur	Reflecties en inventariseren opbrengsten dag 2
	17.00-18.00 uur	Afsluiting en borrel

Docenten en sprekers

Prof. dr. Paul 't Hart is hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit Utrecht, co-decaan van de Nederlandse School van Openbaar Bestuur (NSOB) en kerndocent aan de Australia New Zealand School of Government in Melbourne. Paul 't Hart heeft ruime ervaring met het opleiden van publieke professionals en topambtenaren, met name in Nederland, Zweden en Australië. Hij was daarnaast onder meer voorzitter van de Vereniging voor Bestuurskunde (2012 tot 2017) en lid van de commissie Evaluatie Politiewet 2012.

Marja Van Bijsterveldt-Vliegenthart begon haar politieke carrière als wethouder van Almere. Vervolgens vervulde zij de functie van burgemeester van Schipluiden en partijvoorzitter van het CDA. Ze maakte van 2010 tot 2012 als minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap deel uit van het kabinet-Rutte I. Eerder was ze staatssecretaris op hetzelfde departement. Sinds september 2016 is ze burgemeester van Delft.

Prof. dr. Paul Frissen is decaan en bestuursvoorzitter van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) en hoogleraar bestuurskunde aan Tilburg University. Recent publiceerde hij het boek 'Staat en taboe'. Eerder publiceerde hij o.a. het succesvolle 'Het geheim van de laatste staat. Kritiek van de transparantie' (2016) en 'De fatale staat' (2013).

Wim Kuijken begon in 1979 bij het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Binnenlandse Zaken. Vervolgens vervulde hij meer dan vier jaar de functie van gemeentesecretaris bij de Gemeente Den Haag, voordat hij in 1995 secretaris-generaal werd van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Kuijken heeft van 2000-2007 als secretaris-generaal van het ministerie van Algemene Zaken onder twee opeenvolgende minister-presidenten gediend. Hierna werd hij secretaris-generaal van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Op 1 februari 2010 werd Kuijken -vooruitlopend op de Deltawet- als eerste Regeringscommissaris voor het Deltaprogramma benoemd.

Prof. dr. Martijn van der Steen is co-decaan en adjunct-directeur van de NSOB en directeur van de Denktank. Naast zijn functie bij de NSOB is Martijn van der Steen bijzonder hoogleraar bij de Erasmus Universiteit Rotterdam. Van der Steens onderzoeksinteresse gaat uit naar overheidssturing in netwerken, het inbedden van toekomstgerichte noties in actuele beleidsontwikkeling, de vernieuwing van het overheidsbestuur en de manier waarop media en beeldvorming van invloed zijn op processen in het openbaar bestuur.

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

NSOB
Lange Voorhout 17
2514 EB Den Haag

t (070) 30 24 910
f (070) 30 24 911
e info@nsob.nl
w www.nsob.nl